

דף סיכום בחינה

מזהה בחינה: 001000270782 מזהה סטודנט: 325412

שם קורס: מבוא למשפט עברי

מספר מבחן: 0001

מיקום התשובה שסומנה בטופס המקור	מיקום השאלה בטופס המקור	התשובה הנכונה	התשובה שסומנה	ציון	ניקוד מירבי	מספר שאלה בטופס בחינה ז'
1	1	1	1	3.00	3.00	1
1	2	1	1	3.00	3.00	2
1	3	1	1	3.00	3.00	3
1	4	1	1	3.00	3.00	4
1	5	1	1	3.00	3.00	5
1	6	1	1	3.00	3.00	6
1	7	1	1	3.00	3.00	7
1	8	1	1	3.00	3.00	8
1	9	1	1	3.00	3.00	9
1	10	1	1	3.00	3.00	10
1	11	1	1	3.00	3.00	11
1	12	1	1	3.00	3.00	12
1	13	1	1	3.00	3.00	13
1	14	1	1	3.00	3.00	14
1	15	1	1	3.00	3.00	15
2	16	1	2	0.00	3.00	16
-	17	-	-	17.00	20.00	17
-	18	-	-	13.00	15.00	18
-	19	-	-	15.00	15.00	19
-	20	-	-	2.00	2.00	20

כמות תשובות נכונות (עבור שאלות סגורות) : 15

0

ציון בחינה סופי : 97.00

מקרא צבעים

תשובה שגויה
שאלה שלא נענתה
שאלה מבוטלת

הבחינה הבדוקה בעמודים הבאים

***** לתשומת לבך, במידה וההערות מופיעות ב "גיבריש" יש להוריד את הקובץ למחשב ולפתוח ב - reader acrobat *****

מבוא למשפט עברי 9911101,02 תשפ"ג מועד א

- חומר עזר **אסור** בשימוש.
- שימו לב למגבלת המילים. המערכת לא תאפשר לכתוב מעבר למגבלה.
- **בשאלות הפתוחות - יש לנמק כל תשובה.** תשובה שאיננה מנומקת לא תזכה בניקוד.
- מקום בו יש יותר מדעה אחת או שהתשובה תלויה בשינויי נסיבות יש לציין את **כל** הדעות או הנסיבות.
- בחלק של שאלות רב ברירה – יש לבחור את התשובה **הנכונה ביותר**.
- בהצלחה!!!

* אונאה - ראובן יטען שהתניה אפשרית שכן הסכימו עליה בעסקה. מנגד, יטען שמעון שהתניה בטלה עקב כלליותה. בהתניה על ממונות, על התניה להיות מפורשת, ספציפית ומוסכמת על הצדדים. כאן חסרה התניה הספציפית שכן התניה אוסרת טענה כללית ולא עסקה ספציפית ולכן בטלה (בדומה לשמיטת חובות, ולוויתור הבעל על זכויותיו). עוד יצדד שמעון בדעה לפיה לא ניתן להתנות על תנאי ממון שכתוב בתורה. מנגד, יצדד ראובן בדעה שנפסקה להלכה, לפיה ניתן להתנות על דבר שבממון גם אם הוא כתוב בתורה.

* איסור הריבית - שמעון יטען שלא ניתן להתנות על ריבית כיוון שזהו איסור שכתוב בתורה. מנגד, יטען ראובן שלתניה יש שני שימושים, גם ממונות וגם איסורים ויש לראות מה נובר. לפיכך, יטען ראובן שמהות התניה היא דיני ממונות ושמירה על מסחר הוגן ולכן ניתן להתנות עליה. מנגד, יטען שמעון שניתן להתנות על ריבית עקיפת איסור מהתורה ולכן יש לבטלה. בתגובה, יוכל לטעון ראובן שרק סעיף הריבית בטל ואילו שאר העסקה תקיפה.

* הריהוט ממשיך להיות בבעלות המוכר עד לתשלום היתרה - משמעות התנאי היא שלא נעשה מעשה קניין, שכן החפצים עדיין בבעלות ראובן, וכן שלא שולמה כל התמורה. לפיכך, ייתכן שמעון מחוסר אמונה - שכן חזר מהעסקה לפני ששולמה התמורה, ונחשב כאדם שאינו אמין. ניתן להשוות למקרה של בעל החביות שמכר וקיבל חלק מהתמורה ורצה להשתחרר מהעסקה כדי להשיג ממחיר החביות שעלה. ניתן לראות שהנטייה היא לא לאפשר לאדם להתעשר מהעסקה על חשבון אדם אחר. לפיכך, יבקש שמעון מביהד לנהוג במידת חסידות ולא לאפשר לראובן לקבל את יתרת התשלום והריבית - כדי שלא יתעשר על חשבונו.

טענות נוספות -

* לפני משורת הדין - חובה החלה על כלל העם (ביהד, החכמים והאדם) ופירושה עיקרון על המצווה אותנו לנהוג ביושר ובמוסר גם במקרים בהם אין ציווי מפורש (הרמב"ם). העיקרון בא לידי ביטוי גם בפסיקה הישראלית (פס"ד כיתן, אלון). ישנם כמה שיקולים מנחים: פערים כלכליים בין הצדדים, מעמד דתי (קידוש ה'), שאלת ההפסד, וכן קיום פטור מיוחד. לפיכך, שמעון יבקש מביה"ד לפסוק על ראובן לנהוג לפני משורת הדין שכן מעמדו הכלכלי פחות ממנו והוא יפסיד אם יצטרך להחזיר לו את הריבית.

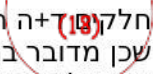
* חיוב בדיני שמיים - אם יתקבלו טענות שמעון, ולאור העובדה שהם דנים עפ"י ההלכה, ייתכן וראובן יהיה חייב בדיני שמיים. ישנן כמה גישות: ביה"ד לא עושה כלום, על ביה"ד להודיע לראובן שחייב בדיני שמיים, ועל ביה"ד לדחוק בו לשלם לשמעון את היתרה. בכל מקרה, במידה וחייב בדיני דמייים ראובן ייחשב גזלן ויהיה פסול לעדות.

* קים לי - במידה ויתקבלו טענותיו של ראובן, ומאחר ומדובר בדיני ממונות ושמעון הוא הנתבע - הוא יוכל לטעון טענת קים לי מבוססת (בהתאם למגבלות) וביה"ד לא יוכל לחייבו בתשלום היתרה בית.

פשר הדיון בין החכמים הוא שיבוש בהלכה שניתנה למשה מסיני. המקרה עוסק בהלכה שנלמדה למשה בסיני ויש לה ראייה בכתוב - וכן בשאלה מה יש לעשות במקרה כזה?

- לפי הרמב"ם התורה מחולקת ל-5 חלקים:
- א. הלכות שנלמדו למשה בסיני ואין להן ראייה בכתוב.
 - ב. הלכות שנלמדו למשה בסיני ויש להן ראייה בכתוב.
 - ג. הלכות שנלמדו ממדרש הפסוקים.
 - ד. סייגים כהרחבת איסורים לתורה.
 - ה. תקנות וגזירות שתיקנו חכמים.

13

לפי הרמב"ם חלקי ב הן מדאורייתא, חלקי הם מדרבנן, וחלק ג הוא גם וגם שכן מעורבים בו שניהם. הרמב"ם סבור שבחלקים א+ב לא יכולה להיות מחלוקת שכן מדובר בהלכות שנלמדו למשה מסיני, אך בשאר החלקים ניתן (ברוב החלקים זה רק עד שלב הגזירה או התיקון - ולאחר מכן לאחר שהתקנות התפשטו - לא). מנגד, ישנה דעת רב שמואל בן חופני גאון - לפיה גם בחלקים א+ב יכולה להיות מחלוקת שכן יכול להיות שיבוש או טעות בהעברת המסורת.

דעת רב שמואל זהו בדיוק המקרה דנן - לדעת ר' אליעזר חל שיבוש בהעברת המסורת, שכן ר' יהושע למד חלק מוטעה של הלכה שהתקבלה מסיני. לפיכך - מבטל ר' אליעזר את ההלכה שהתקבלה וקובע כי יש לציית להלכות שניתנו למשה מסיני ולהקשיב להן - כפי שהתקבלו ממשה.

דברי הר"ן מתייחסים לכך שלמרות שהאמת הייתה עם ר' אליעזר, חכמים פעלו לפי הסכמתם - גם כשהיה בניגוד לאמת. הסיבה לכך היא "לא בשמיים היא" - התורה אינה מלווה בהוכחות שמיימיות אלא בדעת חכמים הנמצאים בארץ - **גם אם הדבר עולה לכדי טעות**. גישה זו משתלבת עם דברי חכמים אחרים בנוגע לציית לחכמי ישראל גם אם ברור שהם טועים: הרמב"ם אומר שנדיד שחכמים יטעו, ויש להקשיב להם כציווי עקיף מה'. ספר החינוך - טעות נקודתית עדיפה מכמה תורות. הר"ן - עם אחד שטועה ביחד עדיף על פני עם מפוצל שכל אחד עושה כרצונו. קצות החושן והרב משה פיינשטיין - התורה ניתנה לבני אדם ולא למלאכים, ולכן יש להקשיב להם ולהכרעותיהם. טעויותיהם נלקחו בחשבון ויש לציית להם. מנגד, ישנה דעה לפיה חובת הציית מוגבלת (הוריות), ובמקרה שחכמים טועים - חכם הראוי להוראה יכול להגיד זאת ולא לציית להם (חכם הראוי שציית לבית דין טועה - יקריב קורבן בעצמו).

15

סוגיה נוספת אליה דברי הר"ן מתייחסים היא האם ניתן לשלב אמצעים שמיימים בהנחיה

ישנן דעות שסוברות שלא - כיוון שהתורה ניתנה לבני אדם, ויש להקשיב לרוב האנשים. בנוסף, התורה ניתנה בנבואה חד"פ ולא ניתן להתנבא בעניין הלכה (הרמב"ם).

מנגד - ישנן הדעות הסוברות שכן - מחזקות את עמדתן באמצעות בת הקול שפסקה שהלכה כבית הלל. ישנן דעות מתונות יותר הסוברות שניתן רק אם לא הצליחו להגיע להכרעה באמצעות האמצעים הרגילים (הרב קוק). וכן שכשבת קול מפירה את הכללים (נגד דעת רוב, באה מתוך כבוד ולא עקב זימון, וכן לא ניתן להשתמש בה במקרה של דיון קיים עם ראיות אלא רק בחידוש).

ניתן לראות שחכמים העדיפו לטעות (לכאורה) ולא להשתמש באמצעים שמיימים. השתמשו בעיקרון הכרעת הרוב.

2
(20)